

DÉLMAGYARORSZÁG

AZ MSZMP SZEGED VÁROSI BIZOTTSÁGÁNAK LAPJA

Tartalékok

Megdicsőült tavaly megint a mezőgazdaság. Ezúttal nem a rekordtermések miatt — ritka mostoha időjárás volt 1981-ben —, hanem azért, mert a rossz idő, a szigorúbb szabályozók, a növekvő termelési költségek ellenére a gazdaságok többsége tisztas nyereséggel zárta az esztendőt. Akár ünneprontásnak is tűnhet ilyenkor tartalékokról beszélni. Hiszen akinek tartalékai vannak, az még nem dobott be mindent, tehát dolgozhatott volna jobban is.

Hogy is van ez? Vannak egyfelől a bázishoz és az időjáráshoz képest igen jó eredmények. Van másfelől egy — főleg a közgazdasági szaklapokban — hosszú ideje emlegetett tény: drágán termel a magyar mezőgazdaság. Nehéz persze pontosan összehasonlítani például a nyugat-európai eredményekkel, azért az arányok sántíthatnak: 20, 25 vagy 30 százalékkal magasabbak nálunk a termelési költségek? Tény, hogy magasabbak. És ha a mostani zárszámadási eredményeket nézzük: szép a mérlegekben szereplő milliós nyereségek. De ha aprólékosan számba vesszük, hogy egy-egy gazdaság különböző támogatások és árkiegészítések formájában mennyit tesz zsebre az államkasszából, és mennyit ad vissza adók formájában, jó néhány helyen kiderülne, hogy még mindig tartoznak téészek az államnak.

Lehetne aztán olyan alapon is különbséget tenni bevétel és bevétel között, hogy a teljes összegből mennyi származik a termelőszövetkezeti közös munkából, mennyi a háztáji termelt áruk után járó árkiegészítési, forgalmazási nyereség. Ellenvehetik: az utóbbi években éppen azt hangsúlyozzuk úton-útfélen, hogy a közös és a háztáji egységet alkot, nem lehet őket szétválasztani egymástól, szembeállítani pedig végképp nem ildomos ma már. A háztáji föltűnően nagy részesedése a közös eredményekben egyrészt jót jelent: olyan energiák fölszabadítását, szervezését, amelyek egyébként elsikkadnának, veszendőbe mennének. Másrészt azonban, akárhogy csúszjuk-csavarjuk is a dolgot, azt jelenti, hogy a közösben — tisztelet a kivételnek! — még mindig nem sikerült olyan hatékony érdekeltégi rendszert teremteni, amely a nagy értékű eszközök megfelelő kihasználását biztosítaná.

Az elmúlt hetekben a szegedi járás jó néhány, gyengébb adottságú szövetkezetnek eredményeiről adtunk hírt. A vártnál többnyire nagyobb összegű nyereségek forrása is éppen a tartalékok feltárása volt.

Például: a melléküzemi tevékenység, amely pénzügyi stabilitást, munkaalkalmat nyújt azoknak a téészeknek, amelyek okosan éltek a lehetőségekkel. Aztán: a különböző költségtakarékossági programok. Az energiagazdálkodás edényéből korábban igen sok repedésen szivárgott, csordogált el a pénz. Az üzemanyag-fogyasztási normák meghatározása, betartásuk ellenőrzése például súlyos szászereket mentett meg a közösnek. Vagy az állattenyésztésben igen sokat jelentett, hogy több helyen jobban odafigyelnek az elhullási arányokra. Nem olyan beláthatatlanul bonyolult dolgok ezek: a téészszövetség, egyik küldöttgyűlésén mesélte, egy fölszóaló, hogy gazdaságukban 100 kisborjúból 12—13 is elhullott szopós korában. Jobban „megkaparták” a dolgot és kiderült, hogy egy részük egyszerűen éhen pusztult, mert a gondozók „lustálták” megetetni őket.

Nyereségesek voltak a szállítóbrigádok, a téészkozmák; aki jól élt a többesatornás értékesítés lehetőségeivel, az kicsivel több munkával jelentősen növelhette a nyereségét.

A mezőgazdaság vezetőinek megyei értekezletén a miniszterhelyettes maga mondta: a tartalékok még a jobb gazdaságokban is elérik a 25—30 százalékot, a kevesebb jókban a 40-et is meghaladják. Hogy ez valóban így van, arra hadd idézzük sokadszor a — sajnos, mindmáig egyetlen — helybéli „bezzeg”-példát: a forráskúti Haladás Tsz-t. Idén egy dolgozó tag 60 ezer forint nyereséget termelt a közösnek. Ha ott lehet ennyit, akkor másutt is lehetne, ha nem is ennyit, de a jelenleginél jóval többet. Csakhogy: erdekelték-e a téészek valójában a tartalékok gyors mozgósításában? A szegedi járás egyik, tavaly igen szép eredményeket elért gazdaságában ijedten számolgattak: nehogy meghaladják az egy főre jutó nyereség a 10 ezer forintot, mert akkor kisorolják őket a kedvezőtlen természeti adottságúaknak kijáró támogatásból, és egyik évről a másikra milliókat vesznek ki a zsebükből.

Tartalékok tehát vannak. Jó lenne mielőbb kihasználni őket. Hogy ez megtörténik-e, abból igen sok múlik a téészek vezetőségén, de addig, míg a szabályozási rendszer nem szünteti meg a bérszabályozásban is, a támogatási feltételekben is jelenlévő ellenérdekeltséget, valószínű, hogy továbbra is óvatosan lépegetnek fölfelé, nehogy beverjék fejüket a plafonba.

Tanács István

Üzembővítés

Befejeződött az üzembővítő rekonstrukció, megkezdődött a colagúrtás az Erdői Termék Vállalat sárvári gyárában. Novemberben kezdtek meg a géppark fölszerelését, s a tervezett határidőre végeztek is a szereléssel, indulhatott a próbaüzem.

Az új gépektől harminc százalékos termelésnövekedést várnak: a Győr-Sopron, Vas és részben Veszprém megyét ellátó sárvári gyár az idén ötvenhárommillió palack különböző üdítőt szállít a kereskedelemlnek. Újdonságként gyömbérisztésűt is.

Az egymillió dollárba kerülő berendezésért a vállalat nem pénzrel fizet, a Pepsi Cola-cég a gépek árát házáknban levásárolja.

Belvízvédekezés

A havazást követő olvadás után növekedtek a földeken felgyülemlt csapadékvizek. Az Alsóiszarvidéki Vízügyi Igazgatóság Csongrád megye egészére, valamint Bács és Békés megye egy részére, kiterjedő működési területén 8 ezer 700 hektárt érint az elöntés, s ebből 7 ezer 200 hektár Csongrád megyében van. Az igazgatóság ügyeleteiből tegnap, szombaton kapott tájékoztatás szerint még nem engedték ki a felszíni rétegben, harmincötven centiméter vastagságban átfagyott földek, ezért a mélyebb rétegekbe egyelőre nem tud beszivárogni a víz.

A szegedi szakaszmérnök sereg körzetében, a torontói térségben: Szeged-Tápé, -Algyő, Kiszombor és Ferencszállás határában első fokozatú védelmi készütséget tartanak. Ez a terület egyeb-

ként házáknak legmélyebben fekvő vidéke, a tengerszint feletti magassága mindössze hetvenhat-nyolcvan méter.

Az igazgatóság területén hét torkolati és nyolc közbelső átemelő szivattyútelep üzemel. Szerencsére kedvező a fősatornák befogadóképesége és így elegendő a mentesítő berendezések szakaszos üzemeltetése.

Az érintett területeken a mezőgazdasági üzemek is megszervezték a védekezést: az ásós, lapátos munkacsapatok leveztető árkokat mélyítettek, tisztogatták a csatornákat átereszt, megszűntetve az időnként képződő jeget, saras dugulásokat. A vizes brigádok elsőrendű feladatuknak tekintik a kalászosok mentesítését, annál is inkább, mert jelenleg 2 ezer 400 hektár őszi vetést szenved a belvíz.

Havonta kétmillió példány

Lapok — árusok és kézbesítők

Tegnap kora délelőtt a Szent István téri piacon néhány perc alatt hét vásárló kezében, kosarában láttam szombati Délmagyart.

(Könnyű megismerni már a „szabad szombatos” újságot, a címbetűk megkülönböztetik a hétköznapi lappéldányoktól.) „Hiányzik a rugalmasság” — olvastam az első oldal egyik cikke élén, s kapóra jött a kifejezés, hiszen éppen az ötnapos munkahéti bevezetésével kapcsolatos lapterjesztési intézkedésekről készültem cikket írni. Gyorsan leszögeztem: a posta munkatársait ez ügyben nem vádolhatjuk rugalmatlansággal: a kezdeti, a januári hétvégeken megmutatkozott nehézségekről már múlt időben szólhatott dr. Bán Ferencné, a Szegedi

Postaigazgatóság hírlaposztályának vezetője.

Az országos és helyi napilapok, képes újságok, folyóiratok, külföldi lapok árusításával és kézbesítésével Szegeden (a továbbiakban is mindig a városi lapterjesztésre vonatkoznak adataink) csaknem kétszáz postai dolgozó foglalkozik. S hogy túlságosan népesnek igazán nem mondható a táboruk, azt bizonyítja, hogy 1982. januárjában körülbelül kétmillió újságpéldány jutott el közreműködésükkel a szegedi olvasókhoz! A városban jelenleg 118 ezer 506 előfizetést tartanak nyilván (hacsak pénteken dél óta nem változott ez a szám...) — s ebből 47 ezer a napilap Könnyen kiszámítható, hogy igencsak minden szegedi családban olvasnak újságot. A legfrissebb adatok szerint a Délmagyarországnak 38 ezer 812 előfizetője van a városban, s háromnegyzedre tehető azoknak a száma, akik példányonként vásárolják meg lapunkat. (S mintegy 18—19 ezer példányt Szegeden kívülre visz a posta.) E néhány tájékoztató adat közelebb visz bennünket annak megértéséhez, hogy milyen gondokkal kellett megbirkózniuk a lapterjesztőknek az ötnapos munkahéti bevezetésékor.

Azt mindenki sejtette, hogy a szombati és vasárnapi lapok „helycseréjével” változnak majd az olvasói szokások, de hogy milyen mértékben nő meg a kereslet a szombati, bővebb terjedelmű újságok iránt, azt előre senki sem jósolhatta meg. Nos, mostanára már kialakult az új szokásrend: szombatonként Délmagyarból annyi talál gazdára, amennyi korábban a vasárnapból. A januári első hétvégeken a vasárnapi újságból több maradt meg az árusoknál, mint azt várni lehetett — ebben a rossz időn kívül még annak is szerepe volt, hogy sokan azt hitték, vasárnap nem is jelennek meg friss napilapok. (Érdekes, hogy a Szeged környéki községekben vasárnap sem csökkent az újságvásárlók érdeklődése.)

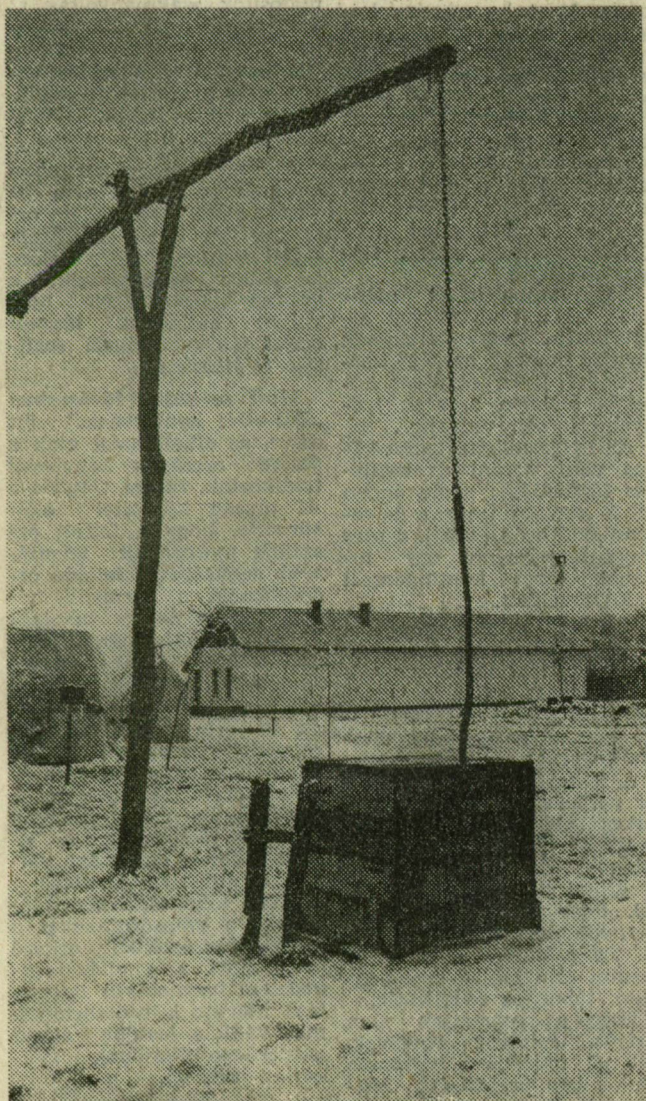
E kezdeti zökkenőkhöz tartozik még, hogy a város árusítóhelyeinek többsége délelőtt 11-től 13 óráig zárva tartott (a bevételről ez

alatt számoltak le az árusok). Nem lehetett ugyanis előre látni, hogy épp a déli órákban élénk lesz még a szombati újságok iránti kereslet. De mert a hírlaposztály is figyelemmel kísérte az olvasói-vásárlói igények változását, módosították a nyitvatartási időket. Úgy tűnik, a jelenleg érvényben lévő, február 6-tól átszervezett rendszer jónak bizonyul. A 25 hírlapárusóhelyből 19 szombaton és vasárnap is nyitva tart. A három legforgalmasabb helyen — a Károly utcaiban, a Marx tériben és a főpostánál levőben — reggel öt óratól este nyolcig lehet újságot venni. A város további 16 árusánál pedig 13 és 15 óra között találunk csak zárt ablakot a vásárlók szombatonként. És a vasárnap, a hétfő sem szűnnap!

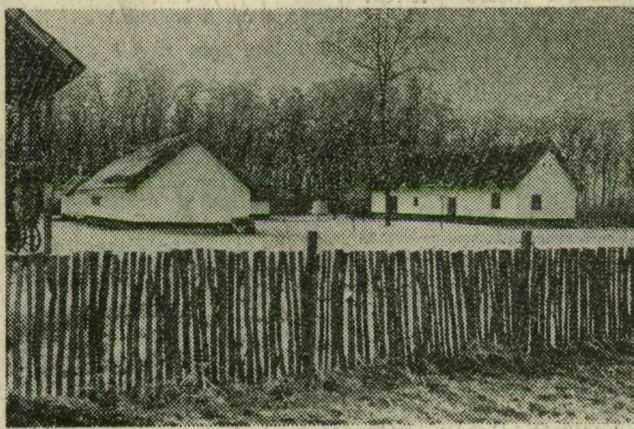
A már említett kétmillió újságból 1,5 milliót házhoz vittek januárban a kézbesítők. A kiadóvállalatok, a nyomdák és a posta megállapodásának köszönhetően a színes hetilapok már nem maradnak a hétvégekre — megfelenésük új rendje jelentősen könnyíti a postai kézbesítők munkáját. De még mindig volt egy gond: hogyan oldják meg a vasárnapi lapok árusítását és kézbesítését, hiszen a város 98 „újságpostásának” és az árusoknak is jár a szabadnap! A posta a „zsebébe nyúlt”: az idén az igazgatóságának körülbelül 20 millió forintjába kerül, hogy alkalmi kézbesítők helyett állandó munkatársai vállalták Szegeden a vasárnapi lapok kihordását is. Ennek előnyeit nyilván érzékelik az előfizetők: ismerős a körzet, kevesebb a tévedési lehetőség. (Hát még ha a levélszekrények, postaládák mindégynként olvasható lenne az előfizető neve — különösen az új házak benépesedésekor!)

Januárban a szegedi olvasók 5,8 millió forintot költöttek újságra. A Szent István téren tegnap Sebők Károlyné hírlapárus egyebek között 110 Délmagyar eladásával járult hozzá a februári bevételhez. „Jól fogy, csak kicsit későn, fél nyolckor jött meg az újság.” Nos, csak, van itt még tennivaló!

Emlé Katalin

Skanzen

Somogyi Károlyné felvételei

